

TÜBİTAK HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU YÖNERGESİ (*)

BİRİNCİ BÖLÜM Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu'nda (TÜBİTAK) kurulan Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu (HADYEK)'nin görevlerinin ve çalışma ilkelerinin belirlenmesi; Kurum bünyesinde gerçekleştirilen tüm hayvan deneylerinin işlemlerinin denetlenmesini ve kayıt altına alınmasını sağlamak ve merkez içinde uygun cins, kalite ve sayıda deney hayvanı kullanılması sürecinin etik kurallara uygun olarak sürdürülmesini denetlemektir.

Dayanak

MADDE 2 - (1) (Değişik:13/02/2018 tarih ve 27667 sayılı Başkanlık Olur'u) Bu Yönerge, 24/06/2004 tarihli ve 5199 sayılı "Hayvanları Koruma Kanunu'nun, 13/12/2011 tarihli ve 28141 sayılı "Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik" in ve 15/02/2014 tarih ve 28914 sayılı "Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik" in ilgili maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3- (1) Bu yönergede yer alan;

- a) Başkanlık: TÜBİTAK Başkanlığını,
- b) Bilim Kurulu: TÜBİTAK Bilim Kurulunu,
- c) Deney Hayvanı: Prosedürlerde kullanılan, serbest yaşayan veya çoğalan larva biçimleri, canlı kafadanbacaklılar ve normal fetal gelişimlerinin son üçte birlik döneminden itibaren memeliler dahil, insan olmayan herhangi bir omurgalı canlıyı,
- ç) Etik: Araştırmalarda kullanılacak hayvanlarla ilgili olarak insan ve hayvan yaşamını ilgilendiren bilimlerde yapılabilecek hareketlerin sınırları, hayvana yönelik yapılacak tutum ve davranışa yol gösterici evrensel kuralları,
- d) Kullanıcı: Hayvanları prosedürlerde kullanmaya yetkili olan kişiyi,
- e) Kurum: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunu (TÜBİTAK),
- f) HADMEK: Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kurulunu,
- g) HADYEK: Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulunu,
- ğ) Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kurulu: İlgili yönetmelik kapsamında tanımlanan görevleri yerine getiren ve yerel etik kurullarla koordinasyonu sağlayan çeşitli kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşan kurulu,
- h) Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu: Bilimsel araştırma, test, tıbbi uygulamalar ve eğitim gibi temel etkinliklerde deney hayvanları ile yapılacak işlemleri asgari etik ilkeler çerçevesinde değerlendirmeyi, görüş bildirmeyi, başvuruları incelemeyi, izin vermeyi, uygulamaların izlenmesini, deney hayvanları üzerinde yapılan bütün işlemlerin kayıt altına

alınmalarını ve bu işlemlerin anında ya da geriye doğru izlenebilmelerini sağlayan kurulu,

ı) İn vivo deney: Canlı ortamda yapılan deneyi,

i) Yönetmelik: 15/2/2014 tarih ve 28914 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmeliği,

j) 3R İlkesi: W.M.S Russell ve R.L. Burch tarafından 1959'da geliştirilen ve baş harflerinden dolayı 3R'ler olarak anılan "Replacement": yerine koyma, "Reduction": azaltma ve "Refinement": arındırma ilkelerini,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Uygulama Yöntemleri

HADYEK 'in Oluşumu

MADDE 4- (1) Kurul, Başkan tarafından önerilen adaylar arasından Bilim Kurulu tarafından seçilen,

a) Kurum veya kuruluş içinde deney hayvanı yetiştirilmesi, üretilmesi bakımından sorumlu ve deney hayvanları kullanım sertifikasına sahip, tam gün ünitelerde çalışan, hayvan deneyleri konusunda en az bir yıl tecrübeli bir veteriner hekim.

b) (**Değişik:13/02/2018 tarih ve 27667 sayılı Başkanlık Olur'u**) Kurum veya kuruluş içinde deney hayvanları ile çalışma yapan birimlerden bir temsilci.

c) (**Değişik:13/02/2018 tarih ve 27667 sayılı Başkanlık Olur'u**) Kendisi ve birinci derece yakınları, hayvanlar üzerinde deneysel çalışma yapmayan ve kuruluş ile çıkar ilişkisi olmayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı bir kişi.

ç) (**Değişik:13/02/2018 tarih ve 27667 sayılı Başkanlık Olur'u**) Kurum veya kuruluş ile çıkar ilişkisi olmayan sivil toplum kuruluşuna üye Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı bir kişi.

(2) (**Değişik:13/02/2018 tarih ve 27667 sayılı Başkanlık Olur'u**) HADYEK'te görev alacak en az bir üyenin in vivo hayvan deneylerinde en az bir yıl tecrübeli ve doktora veya tıpta uzmanlık derecesine sahip olması gereklidir. HADYEK'te tıp veya veteriner hekim etiği uzmanlarının da bulunması tercih edilir. HADYEK gerektiğinde başka alanların uzmanlarından görüş alabilir, toplantılara davet edebilir. HADYEK en az beş, en fazla 21 üyeden oluşur.

HADYEK'e atanma ve görev süresi

MADDE 5- (1) Yerel Etik Kurulu Başkanı, Başkan Vekili ve Üyeleri Bilim Kurulu tarafından seçilir ve atanır. Yapılan atamalar TÜBİTAK Başkanlığı tarafından Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'na (HADMEK) bildirilir. Yerel Etik Kurulu üyelerinin görev süresi dört yıldır. Görev süresi biten üye yeniden atanabilir veya görevlendirilebilir. Bir takvim yılı içerisinde izinsiz ve mazeretsiz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan üyenin üyeliği kendiliğinden düşer. Üyelik sıfatının ölüm, emeklilik, ayrılma gibi herhangi bir nedenle sona ermesi veya üyeliğin düşmesi halinde, yerine aynı usulle ve kalan süreyi tamamlamak üzere ayrılan üyenin niteliklerini taşıyan yeni bir üye seçilir. HADYEK başkanı, başkan vekili ve üyeleri; üniversitelerde rektör, diğer kurum ve kuruluşlarda ise en üst düzey yönetici onayı ile görevlendirilir.

HADYEK'in Çalışma Yöntemi

MADDE 6- (1) Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu aşağıda belirtildiği şekilde çalışır:

- a) Yerel Etik Kurulu, Kurul Başkanı'nın belirleyeceği gündemle ihtiyaç duyulduğu zamanlarda ancak en az ayda bir defa üyelerin en az üçte ikisinin katılımı ile toplanır. Kurul, ilgili yönetmelik ve HADMEK'in belirlediği etik ilkeler çerçevesinde kendi çalışma usul ve esaslarını belirler.
- b) Yerel Etik Kurul Toplantıları Başkanın yokluğunda toplantılar, Başkan Vekili tarafından yönetilir. Kararlar, oy çokluğu ile alınır. Oy eşitliği halinde başkanın oyu yönünde karar verilir.
- c) Kurul'un çalışmaları ve yazışmaları gizli olup, ilgili Yönetmelikte belirtilen yetkili kurumların dışında üçüncü şahıslara bilgi verilmez.

Yerel Etik Kurulu'nun çalışmaları

MADDE 7- (1) Hayvan deneyleri yerel etik kurullarının çalışmalarında göz önünde bulundurulacak hususlar şunlardır:

a) Deney hayvanları üzerinde yapılacak tüm uygulamaların yerel etik kurul tarafından onaylanmış olması zorunludur.

b) Yerel etik kurul tarafından yapılan düzenlemelere uygun olarak alınmış bir genel veya özel istisna olmadıkça, deneylerde kullanılacak;

- 1) Fare (*Mus musculus*),
- 2) Sıçan (*Rattus norvegicus*),
- 3) Kobay (*Cavia pocellus*),
- 4) Suriye (altın) hamsteri (*Mesocricetus auratus*),
- 5) Çin hamsteri (*Cricetulus griseus*),
- 6) Moğolistan gerbili (*Meriones unguiculatus*),
- 7) Tavşan (*Oryctolagus cuniculus*),
- 8) Köpek (*Canis familiaris*),
- 9) Kedi (*Felis catus*),
- 10) İnsan dışı primatların bütün türleri
- 11) Kurbağa [*Xenopus (laevis, tropicalis)*, *Rana (temporaria, pipiens)*],
- 12) Zebra balığı (*Danio rerio*),

türlerinin kayıtlı yasal deney hayvanı üreticisi ve tedarikçilerinden alınmış olması şartı aranır. Kedi, köpek gibi evcil türlerin sokakta başıboş olanları deneylerde kullanılmaz.

Yönetmeliğin 11 inci maddesinde tanımlanan hayvanlar, yasal bir tedarik kuruluşundan alınmaları veya deneysel amaçlar için üretilmiş olmaları koşulu ile deney hayvanı olarak kullanılabilir.

c) Yerel etik kurullar tarafından:

Ulusal mevzuat ve uluslararası sözleşmeler çerçevesinde nesli tehlike altında olan ve korunan türler ile CITES Sözleşmesinin Ek-1 Listesindeki türlerin kullanılmasına aşağıda belirtilen durumlarda izin verilir:

1) Prosedür, Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendi ile (c) ve (d) bentlerinde belirtilen amaçlardan birine sahipse.

2) Prosedürün amacının söz konusu türlerin dışındaki türler ile gerçekleştirilemeyeceğine dair bilimsel bir gerekçe mevcutsa.

HADYEK'in çalışma ilkeleri

MADDE 8- (1) Yerel etik kurullar aşağıda belirtilen ilkeler doğrultusunda çalışır:

a) Etiğin yaşama saygı ilkesi her türlü hayvan türü için geçerli kabul edildiğinden, bilimsel araştırmalarda kullanılması zorunlu olan deney hayvanlarına kötü uygulamalardan kaçınmak.

b) Deney hayvanlarının Yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen amaçlar kapsamında kullanılmasını sağlamak.

c) Ağır acı, stres ya da buna denk eziyet veren deneylerde bir hayvanın bir defadan fazla kullanılmamasını, zorunlu olarak kullanılması gerekiyorsa bunun sağlam bilimsel gerekçelere dayandırılmasını sağlamak.

ç) Eğitim için sunum amacıyla kongre, konferans ve seminerlerde ağırlı deneylerin yapılmamasını sağlamak.

d) Hayvanlara mümkün olduğu kadar az acı çektirerek ve en az strese sokarak bilimsel açıdan güvenilir veri elde edilmesini sağlamak.

e) Araştırmalar süresince kullanılan deney hayvanlarına, türüne uygun şartlar hazırlamak ve en iyi fizyolojik, davranışsal ve çevresel koşulların teminini sağlamak.

f) Uygun şekilde eğitilmiş personel tarafından uygun koşullarda deney hayvanı bakımını sağlamak.

g) Canlı hayvanlarda yapılacak deneysel çalışmaların sorumlu veteriner hekim gözetiminde yapılmasını sağlamak.

ğ) Araştırmacılar tarafından deneysel hedef noktaların belirlenmesini sağlamak.

h) Araştırılan bilginin elde edilmesinde geçerliliği kanıtlanmış alternatif yöntemler varsa hayvan deneylerini etik olarak uygun görmemek ve daha önceden ayrıntılı olarak yapılmış deneylerin tekrar edilmesinin önlenmesini sağlamak.

ı) Deney için en uygun hayvan ve yöntemin seçilmesini ve bilimsel sonucu verebilecek en az sayıda hayvan kullanılmasını sağlamak.

i) Deney hayvanlarına gereksiz acı ve ağrı verecek deneylerin uygun bir anestezi yöntemi uygulanmasını ve araştırmalarda uygun ağrı kesici ve anestezi kullanılmasını sağlamak.

j) Anestezinin, hayvan için deneyin kendisinden daha fazla travmatik olması ve deneyin amacına uygun olmaması durumunda deneyin yapılmasını engellemek.

k) Deneyin etik ilkeler çerçevesinde yapılması ve amacına uygun olması için; anesteziden çıktığında önemli oranda acıya maruz kalacak olan hayvanın ağrı kesici araçlarla tedavi edilmesi, bu mümkün değilse insancıl bir metotla öldürülmesi ve deney hayvanının araştırma sürecinde ya da sonunda yaşamına son verilmesi işlemlerinin uygun gerekçelerle yapılmasını sağlamak, şiddetli ve sürekli ağrı çeken veya normal yaşamını sürdüremeyecek duruma gelen deney hayvanları ile kamu sağlığı ve çevresi için risk oluşturabilecek deney hayvanlarının en uygun yöntemle acı duymayacak şekilde yaşamlarına veteriner hekimin kararından sonra son verilmesini sağlamak ve hayvan hayatta bırakılacaksa sağlığının yeniden kazandırılmasında geçen süre boyunca uygun bakımını sağlamak, hayvanın yetiştirilmesi, üretilmesi ve bakımından sorumlu veteriner hekim gözetiminde olmasını sağlamak.

l) Bilimsel hedeften uzaklaşmadığı ve hayvanın refahının bozulmadığı sürece hayvanlar üzerinde birden fazla uygulama yaparak, deneyde kullanılan hayvanların sayısını azaltmak.

m) Araştırmada kullanılan ve yaşamlarını sürdüren deney hayvanlarına, deney sonunda sağlıklı yaşam koşullarının teminini sağlamak.

n) Hayvanları ağır ve uzun süreli acıya maruz bırakacak deneylerin yerel etik kurul tarafından etik ilkeler çerçevesinde uygun görülmesinden sonra yapılmasını sağlamak.

o) Deneyde kullanılarak ölen hayvanların doku ve organlarının paylaşılması kapsamında diğer başvurularda değerlendirilmesini sağlamak.

ö) Uzun süreli olması muhtemel şiddetli acı, eziyet ve ızdırapla sonuçlanan ve düzeltilmesi mümkün olmayan uygulamalardan kaçınmak.

p) Yalnızca kendi bünyesindeki hayvan refahı biriminin denetiminde gerçekleştirilecek prosedürlere izin vermek.

r) Onay verilen projelerde, içerikte ve çalışmaya katılacak kişilerde yapılacak değişiklikleri takip etmek ve gerekli izinlerin alınmasını sağlamak.

Deney hayvanı kullanıcısı personelin sahip olması gereken nitelikler

MADDE 9- (1) Deney hayvanı kullanarak her türlü eğitim, araştırma, uygulama ve test yapmak isteyen veya bu programların yapılmasında deney hayvanlarına dokunarak katkıda bulunan personel deney hayvanı kullanıcısı olarak kabul edilir. Bu personelin sahip olması gereken nitelikler aşağıda verilmiştir:

a) Deney hayvanı kullanıcıları HAYDEK tarafından veya farklı yetkili kuruluşlar tarafından düzenlenen sertifika programına katılmalı ve program sonunda yapılacak sınavda başarılı olarak deney hayvanı kullanım sertifikası almalıdır.

b) Deney hayvanları kullanım sertifika programlarında derslerin %80' ine devam etmek zorunludur. Kursiyerlerin başarılı sayılabilmeleri için kurs sonunda yapılacak olan sınavda 100 üzerinden 70 ve üzeri puanı almaları gereklidir. Sertifika programları asgari 80 saat olmalıdır.

c) Bir araştırmacı, kendi sertifikası olmaması halinde araştırma yürütücüsü olarak sertifika sahibi başka kişilerle ortak çalışma yapmak amacıyla HADYEK'e başvurabilir.

Başvuru, başvurunun değerlendirilmesi ve kabul işlemleri

MADDE 10- (1) Başvuruların değerlendirilmesi ve kabul işlemlerinde aşağıdaki süreç izlenir:

a) Deney hayvanı kullanıcısı, "Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Başvuru Formu"nu doldurarak Gen Mühendisliği ve Biyoteknoloji Enstitüsü (GMBE) Müdürlüğü'ne teslim eder.

b) Yapılacak her başvuruda, araştırmacının sorumluluğunu üstlenen araştırmacı veya araştırmacılar tarafından hazırlanmış başvuru formuna Kurul tarafından ek bilgi istenebilir. Kurul çalışmayı yapmak isteyenle karşılıklı görüşme yapılmasını isteme hakkına da sahiptir.

c) Kurul yaptığı değerlendirme neticesinde "uygun", "düzeltmesi gerekir", "şartlı olarak uygun" ya da "uygun değildir" şeklinde karar verir.

ç) Kurul yaptığı değerlendirme neticesinde, "düzeltmesi gerekir" kararı verilen başvurular, başvuru sahibi tarafından düzeltildikten sonra tekrar değerlendirilir. "Şartlı olarak uygun" kararı verilen projeler, belirlenecek bir süre boyunca izlenip, istenen koşulların yerine

getirilip getirilmediği değerlendirildikten sonra “uygun” ya da “uygun değildir” şeklinde karara bağlanır.

d) Kurul üyelerine ait başvurular görüşülürken ilgili kurul üyesi görüşmelere katılamaz ve oy kullanamaz.

e) Kurumlarda kullanılan tüm deney hayvanlarına ilişkin kayıtlar, hayvan refahı biriminde görevli deney hayvanı yetiştirilmesi, üretimi ve bakımından sorumlu veteriner hekim tarafından tutulur veya tutturulur. Söz konusu kayıtlarda temin edilen hayvanların sayıları, türleri, temin edildikleri yerler, kullanıcı kuruluşa geldiği tarih ve yapılan tüm işlemler bulunur. Bu kayıtlar en az beş yıl süreyle muhafaza edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bilimsel Çalışmalarda Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu'nun Yeri

Bilimsel yayınlar

MADDE 11- (1) TÜBİTAK Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu onayı alınmış çalışmalar kapsamında gerçekleştirilen her türlü ulusal ve uluslararası yayında “TÜBİTAK Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Onayı Alınmıştır” ifadesi yer alır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Görev, Yetki ve Sorumluluklar

HADYEK'in görev ve yetkileri

MADDE 12- (1) Hayvan Deneyleri Etik Kurulu'nun görevleri şunlardır:

a) TÜBİTAK'ta deney hayvanları kullanılarak yapılacak tüm bilimsel araştırmaların ve etkinliklerin (tez çalışmaları, demonstrasyonlar, teorik ve uygulamalı kurslar, vb.) uygunluğunun kontrolü ve onaylanması,

b) Başvuruları hayvan hakları ve etik açıdan incelemekten, görüş bildirmekten, gerektiğinde yeni ilke ve kurallar oluşturmaktan, bunların uygulanmalarına ait ilkeleri saptamak,

c) Hayvanlar üzerinde yapılacak çalışmaların onaylanmış başvuruya uygun olarak yapılmasını denetlemek, onay alınmadan deney hayvanı kullanılmasını engellemek, gerekli gördüğü durumlarda (gerekçelerini belirterek) araştırmaları durdurmak, deney hayvanları yetiştirme ve barındırma koşullarının uygun olup olmadığını saptamak,

ç) Kurum içinde Deney hayvanı kullanımı ile ilgili her türlü veriyi toplamak ve deney hayvanları kullanımı yıllık raporunu hazırlamak ve HADMEK'e sunmak,

d) Deneysel çalışmalar sonunda ortaya çıkan atıklar, ölü hayvanlar ve tıbbi atıkların 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesince bertarafını sağlamak,

e) **(Değişik:13/02/2018 tarih ve 27667 sayılı Başkanlık Olur'u)** Deney hayvanları kullanım sertifikasına ilişkin eğitim programlarının, Orman ve Su İşleri Bakanlığınca düzenlenen mevzuata uygun olması şarttır.

Diğer ilgili tarafların görev ve sorumlulukları

MADDE 13- (1) Diğer ilgili tarafların görev ve sorumlulukları aşağıda verilmiştir;

a)Hayvan DeneYleri Merkezi Etik Kurulu (HADMEK): İlgili yönetmelik kapsamında tanımlanan görevleri yerine getirmekten ve yerel etik kurullarla koordinasyonu sağlamakdan,

b) Araştırmacı (Deney Hayvanı Kullanıcısı): Gerekli çizelgeleri eksiksiz ve doğru bir şekilde doldurarak HADYEK'e başvurmadan, kendisinden istenen tüm bilgileri eksiksiz ve zamanında vermekten, deney sırasında bir sorunla karşılaşırsa HADYEK'e bildirmekten,

c) Etik Kurulu Başkanı: HADYEK'nun ayda en az bir kez ve salt çoğunlukla toplanmasını, başvuruların en fazla bir ay içinde değerlendirilmesini, raporlanmasını, başvuruların kayıt edilmesini, diğer tüm ilgili raporların hazırlanmasını ve kurulun etkin olarak çalışmasını sağlamakdan ve uygunsuz durumları HADMEK'e bildirmekten,

ç) Etik Kurulu Başkan Vekili: Başkanın olmadığı durumlarda HADYEK'e başkanlık etmekten,

d) GMBE Müdürü: Gelen başvuruları HADYEK'e iletmekten, sorumludur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son hükümler

Yürürlük

MADDE 14- (1) Bu Yönerge, TÜBİTAK Bilim Kurulu ve Çevre ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Hayvan DeneYleri Merkezi Etik Kurulu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15- (1) Bu yönerge TÜBİTAK Başkanı tarafından yürütülür.

TÜBİTAK HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU (HADYEK) BAŞVURU FORMU	
BAŞVURU TARİHİ	
BAŞVURU NO	
ONAY TARİHİ	
KARAR : <input type="checkbox"/> Uygun <input type="checkbox"/> Koşullu Olarak Uygun <input type="checkbox"/> Düzeltmesi Gerekir <input type="checkbox"/> Uygun Değil	
Bu bölüm TÜBİTAK HADYEK tarafından doldurulacaktır.	
1. Projenin Adı	

2. Projenin Başlama Tarihi ve Süresi					
3. Araştırmacı Bilgileri					
Adı Soyadı	Ünvanı/Görevi	Kurumu	Tel No	e-posta	İmza
*Canlı hayvan üzerinde yapılacak uygulamalarda görev alacak tüm araştırmacı/teknik personelin Deney Hayvanı Kullanım Sertifikalarının fotokopileri eklenmelidir.					
** Araştırmacılar, tüm yurtiçi ve yurtdışı bilimsel makalelerde, bildiri ve posterler de "TÜBİTAK HADYEK onayı alınmıştır" ifadesinin yer almasını kabul etmişlerdir.					
4. Projeyi Destekleyen Kuruluş(lar):					
<input type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/> TÜBİTAK Başvuru Tarihi : <input type="checkbox"/> BAP Başvuru Tarihi : <input type="checkbox"/> Diğer (Belirtiniz) Başvuru Tarihi :					
5. Projenin Türü					
<input type="checkbox"/> Araştırma projesi <input type="checkbox"/> TÜBİTAK MAM Endüstriyel Hizmet <input type="checkbox"/> Diğer (Belirtiniz)					
NOT: Aşağıdaki müdahaleler HADYEK iznine tabi değildir: 1) Teşhis ve tedavi amaçlı klinik uygulamalar. 2) Ölü hayvan veya dokusu, mezbaha materyalleri, atık fetuslar ile yapılan prosedürler. 3) Süt sağma,dışkı veya altlık örneği toplama, sürüntü ile örnek alma.					
6. Projenin Gerçekleştirileceği Kurumlar					
Kurumun / Laboratuvarın Adı			Adresi		

7. Araştırma Özeti (en fazla 100 kelime ile özetleyerek, varsa ön çalışma sonuçlarını belirtin)					
8. Araştırmada Kullanılacak Kimyasal, Radyoaktif ve Biyolojik Maddeler (<i>Varsa toksik ve diğer etkilerini belirtiniz</i>)					
9. Gereç ve Yöntemler (<i>Bu bölümde, araştırmada kullanılacak deney hayvanları, deney grupları, her gruptaki hayvan sayısı, uygulanacak cerrahi girişimler, prosedurlerin sebep olacağı acı, eziyet, ızdırap ve kalıcı hasar düzeyi , uygulama süresi, alınacak örnekler ile analiz yöntemlerini açık bir şekilde yazınız, Önerdiğiniz yöntemlere alternatif olarak deney hayvanı kullanmadan bilimsel hedeflerinize ulaşamayacağınızı nasıl tespit ettiniz belirtiniz.</i>)					
a) Gereçler :					
Kullanılacak Deney Hayvanlarının Genel Özellikleri*					
Türü	Sayısı	Cinsiyeti			Yaşı
		Dişi	Erkek	Karışık	
b) Yöntemler					
10. Anestezi Yöntemi					
11. Araştırmaya Son Verme Ölçütleri (<i>Ağrı, Rahatsızlık, Belirgin fizyolojik bozukluklar</i>)					

12. Ötanazi Yöntemi
<input type="checkbox"/> Ötenazi uygulanmayacak <input type="checkbox"/> Yüksek doz anestezi madde (madde/doz/uygulama yolu) <input type="checkbox"/> Anestezi madde/ transklizan ile dekapitasyon (madde/doz/uygulama yolu): <input type="checkbox"/> Anestezi madde/transklizan ile servikal dislokasyon (madde/doz/uygulama yolu) <input type="checkbox"/> Cerrahi sırasında ekssanguinasyon (kansızlaştırma) <input type="checkbox"/> Karbon dioksit solutma <input type="checkbox"/> Diğer (belirtiniz)
13. Kaynaklar <i>(Kaynaklar alfabetik sıra ile verilmeli ve başlarına numara koyulmalıdır. Metin içinde ilk yazar adının ilk harfi ve soyadı ve tarih ile belirtilmelidir).</i>

TÜBİTAK

HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU (HADYEK) TAAHHÜTNAME

.../.../20...

Çalışmanın Tam Adı :
Çalışma Ekibi (Adı-Soyadı ve Ünvanı)

Çalışmadan Sorumlu Yürütücü :

Diğer Görevliler :

1-

2-

- TÜBİTAK Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Yönergesi'ni okudum. Yönergeye uygun olarak çalışacağımı,
- Onay alınmış çalışmada; Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası bulunmayan kişilere deney hayvanlarında herhangi bir işlem yaptırmayacağımı,
- Çalışma sürecinde işlemlerde ve çalışma ekibinde yapılacak değişiklikler için TÜBİTAK Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu'nun iznini alacağımı,
- Çalışmanın bitimini müteakip 3 ay içerisinde TÜBİTAK Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu'na bildireceğimi,
- Bu çalışma süresince, TÜBİTAK Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Yönergesi'nde yer

alan etik ilkelere uyacağımı, beklenmeyen ters bir etki veya olay olduğunda derhal TÜBİTAK Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu'na bildireceğimi,

- Başvuru formunda verdiğim tüm bilgilerin eksiksiz ve doğru olduğunu,
- TÜBİTAK HADYEK tarafından onaylanmış çalışmalar kapsamında gerçekleşen tüm yurtiçi ve yurtdışı bilimsel makale, bildiri ve posterlerde “ TÜBİTAK Deney Hayvanları Yerel Etik Kurulu Onayı Alınmıştır” ifadesinin yer alacağını,
- Aşağıda gösterilen adresin yasal tebligat adresim olduğunu, adres değişikliği halinde, yazılı olarak yeni adresimi bildirmediğim takdirde, aşağıda belirtilen adrese yapılacak tebligatları yasal ve usulüne uygun tebligat olarak kabul edeceğimi,

Taahhüt ederim/ederiz.

(Adı, soyadı, İmza)

Çalışma Yürütücüsü:

Adres:

Telefon (İş):

Telefon(Cep)

e-posta:

Kabul edilen Bilim Kurulu kararı	Kabul edilen tarih
07/03/2009 tarihli 173 sayılı Bilim Kurulu toplantı kararı için tıklayınız.	07/03/2009

Değişiklik yapılan Bilim Kurulu kararı	Kabul edilen tarih
05/07/2014 tarihli 232 sayılı Bilim Kurulu toplantı kararı için tıklayınız.	05/07/2014

Değişiklik yapılan Başkanlık Olur'u	
13/02/2018 tarihli ve 27667 sayılı Başkanlık Olur'u ile yapılan değişiklikler için tıklayınız.	